

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการที่ได้นำเสนอผลการศึกษา เกี่ยวกับแนวความคิดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของข้าราชการในการถูกจับ หลักเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติในการจับ ผลกระทบของการจับ ตลอดจนอุปสรรคและข้อขัดข้องทางปฏิบัติแล้วนั้น ในบทนี้ผู้เขียนใคร่ขอแนะนำเสนอบทสรุปและข้อเสนอแนะในประเด็นดังต่อไปนี้

5.1 บทสรุป

5.1.1 มาตรฐานการใช้ดุลพินิจในการจับ

การจับเป็นมาตรการบังคับที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่รุนแรงถึงขนาดตัดอิสระภาพ และสิทธิเสรีภาพในการเคลื่อนย้ายหรือเปลี่ยนที่ทางของบุคคล ซึ่งเป็นสิทธิในทางร่างกายที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ในการดำเนินคดีอาญา ซึ่งเป็นหน้าที่ที่รัฐจะต้องดำเนินการเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคมส่วนรวม ย่อมเป็นที่แน่นอนว่ารัฐอาจมีความจำเป็นที่จะต้องใช้มาตรการบางอย่าง เช่น การจับ เพื่อให้ได้ตัวผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดมาไว้ในอำนาจรัฐ เพื่อให้การดำเนินคดีอาญาของรัฐดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย อย่างไรก็ตามในการจับนั้นรัฐจะต้องยึดมั่นอยู่บนหลักที่ว่า ผู้ต้องหาในคดีอาญานั้นให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่จนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิด ฉะนั้น ในการจับหรือการปฏิบัติต่อผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา หรือผู้ต้องหาอย่างผู้กระทำความผิดไม่ได้ การจับจึงต้องกระทำไปโดยความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่แน่นอน กล่าวคือ เพราะรัฐประสงค์จะดำเนินคดีต่อผู้ถูกจับ และใช้ในขอบเขตที่จำกัดเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ในการดำเนินคดีอาญาผู้ต้องหาหรือผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ย่อมมีสิทธิบรรดาที่จำเป็นทุกประการในการต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ในฐานะผู้ร่วมในคดี

จากการศึกษาพบว่า การจับจะกระทำได้อีกเมื่อ มีเหตุอันควร กล่าวคือ เหตุอันควรสงสัยที่ เชื่อได้อย่างมั่นคงว่าพอควรว่าผู้จะถูกจับเป็นผู้กระทำความผิดอาญา หากไม่มีเหตุอันควรดังกล่าวแล้วอำนาจจับของพนักงานตำรวจก็ยังไม่ก่อตั้งขึ้น นอกจากนี้ในการศึกษายังพบอีกว่าลาพักมีเหตุอันควร เพียงประการเดียวยังไม่ทำให้เจ้าพนักงานมีความชอบธรรมที่จะดำเนินการจับกุมในที่นั้น แต่จะต้องปรากฏเหตุจำเป็นอย่างหนึ่งอย่างใด ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดไว้ก่อนจึงจะทำการจับได้ เหตุจำเป็นดังกล่าวได้แก่

- 1). เหตุเกรงว่าจะหลบหนี
- 2). เหตุเกรงว่าจะทำให้พยานหลักฐานยุ่งเหยิง
- 3). เหตุเนื่องจากความร้ายแรงของความผิด

ดังนั้น มาตรฐานการใช้ดุลพินิจในการจับของเจ้าพนักงานจึงต้องอยู่บนรากฐานของเหตุแห่งการจับกล่าวคือ จะต้อง มีเหตุอันควรและจะต้องมีเหตุจำเป็นที่ต้องทำการจับอย่างใดอย่างหนึ่งประกอบด้วย จึงจะทำให้การจับนั้น เป็นการจับที่ชอบธรรม

5.1.2 การกลั่นกรองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในการจับ

ในการจับนั้นแม้จะมีมาตรฐานการใช้ดุลพินิจที่ดีแล้ว ความผิดพลาดของการจับก็อาจเกิดขึ้นได้ ทั้งนี้อาจจะโดยการใช้ดุลพินิจผิดพลาดของเจ้าพนักงาน หรือความไม่นำพาต่อการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายของเจ้าพนักงานผู้ทำการจับ จึงมีความจำเป็นต้องมีมาตรการกลั่นกรอง และตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในการจับ ซึ่งจากการศึกษาพบว่ามีอยู่สองกรณี กล่าวคือ การกลั่นกรองตรวจสอบก่อนการจับกรณีหนึ่ง อีกกรณีหนึ่งเป็นการตรวจสอบภายหลังการจับ ซึ่งอาจจะมี ความแตกต่างกันไปบ้างเกี่ยวกับองค์กร และกระบวนการในการกลั่นกรองตรวจสอบ แต่ทั้งนี้ก็โดยมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน เพื่อป้องกันมิให้เจ้าพนักงานผู้ทำการจับกระทำการจับ เกินขอบเขตของกฎหมาย และเพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของผู้บริสุทธิ์

ก. การกลั่นกรองตรวจสอบก่อนจับแยกพิจารณาได้สองกรณี

กรณีแรก การกลั่นกรองโดยการออกหมายจับ เพื่อให้องค์กรผู้ทำหน้าที่ออกหมายได้ตรวจสอบกลั่นกรองก่อนว่า มีเหตุอันควรและมีเหตุจำเป็นต้องจับตามกฎหมายหรือไม่ หากไม่มีเหตุอันควรและความจำเป็นดังกล่าวก็ไม่ออกหมายจับให้ ซึ่งเป็นการควบคุมการใช้อำนาจจับของเจ้าพนักงานผู้ทำการจับมิให้กระทำการจับที่ไม่ชอบธรรม

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 58 ได้บัญญัติให้อำนาจแก่ศาลและพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ (ชั้นผู้ใหญ่) มีอำนาจออกหมายได้โดยเด็ดขาดจากกัน การให้ศาลเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ออกหมายจับนั้นสอดคล้องกับหลักการแบ่งแยกอำนาจที่มุ่งให้มีการดุลและคานซึ่งกันและกัน และศาลหรือองค์กรตุลาการก็มีหน้าที่ในการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน ซึ่งหลักการนี้ตรงกับนานาอารยประเทศ ส่วนการให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ทำหน้าที่ออกหมายได้โดยปราศจากการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่น โดยเฉพาะฝ่ายตุลาการนั้น ทำให้วิตกกังว่าเหตุอันควรสงสัย ประการต่าง ๆ ตามกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของบุคคลให้พ้นจากการจับกุมที่ไม่ชอบธรรมลดน้อยลง เนื่องจากผู้มีอำนาจออกหมายจับและผู้ที่ใช้อำนาจจับอยู่ในองค์กรเดียวกัน หมายจับจึงอาจออกโดยมิได้มีการตรวจสอบกลับกรองอย่างจริงจังจึงว่ามีเหตุผลอันสมควรตามกฎหมายหรือไม่ เพราะต้องการความคล่องตัวในการปราบปรามอาชญากรรม

กรณีที่สอง การกั้นกรองโดยการขอความเห็นชอบก่อนจับ

เนื่องจากความไม่ไว้วางใจต่อระบบการออกหมายจับของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตั้งได้กล่าวไว้แล้ว จึงได้มีการออกระเบียบในทางปฏิบัติกำหนดให้การออกหมายจับของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ต้องได้รับความเห็นชอบเสียก่อน

ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดให้มีการออกหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 (1) (2) จะต้องรวบรวมพยานหลักฐานพอที่จะเชื่อได้ว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดแล้ว เสนอขอรับความเห็นชอบจากผู้มีอำนาจก่อนจึงจะออกหมายจับได้ โดยไม่จำกัดว่าผู้ที่จะถูกจับเป็นข้าราชการหรือราษฎร ต้องขอความเห็นชอบก่อนทั้งสิ้น

ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ได้กำหนดให้ก่อนที่จะออกหมายจับข้าราชการชั้นสัญญาบัตรและชั้นตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไปจะต้องขอรับความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชา ก่อน การที่มีระเบียบดังกล่าวทำให้สิทธิเสรีภาพของบุคคลที่อยู่ในขอบข่ายความคุ้มครองตามระเบียบนั้นได้รับการคุ้มครองจากการจับกุม โดยปราศจากเหตุผลอันสมควรตามกฎหมายได้ดีพอสมควร แต่ก็ได้อำนาจให้เกิดปัญหาข้อขัดข้องในทางปฏิบัติแก่เจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการจับ ข้อกฎหมายไม่มีความเป็นเอกภาพ ซึ่งผู้เขียนขอยกตัวอย่าง เช่น หากมีข้าราชการชั้นสัญญาบัตรถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญากรณีนี้อาจออกหมายจับได้ตามมาตรา 66 (2) พนักงานสอบสวน ได้รวบรวมพยานหลักฐานจนเพียงพอ ที่จะเชื่อว่าข้าราชการผู้ถูกกล่าวหา นั้นเป็น

ผู้กระทำความผิด จึงเสนอพยานหลักฐาน (ในทางปฏิบัติ เสนอบันทึกขอความเห็นชอบพร้อมสำนวนการสอบสวน) ต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ เพื่อออกหมายจับ แต่ก่อนพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่จะออกหมายจับ พนักงานสอบสวนจะต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจับกุมจากผู้มีอำนาจก่อน และในขณะเดียวกันก็ต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชา ก่อนเช่นกัน จากนั้นจึงจะออกหมายจับได้ จะเห็นว่าได้มีขั้นตอนในการปฏิบัติมาก และยุ่งยาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินคดี เพราะล่าช้าทั้งการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ที่จะถูกจับ เพื่อมีความเหลื่อมล้ำกันระหว่างข้าราชการกับราษฎร

แต่อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าระเบียบปฏิบัติทั้ง 2 มีวัตถุประสงค์ตรงกัน คือ เพื่อให้มีการตรวจสอบกลั่นกรองเหตุในการจับก่อนออกหมายจับ เพื่อป้องกันมิให้มีการออกหมายจับโดยปราศจากเหตุผลอันสมควรตามกฎหมาย และเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนหรือบุคคลที่จะถูกจับ

ข. การตรวจสอบภายหลังการจับ

เป็นมาตรการในการแก้ไขเยียวยา หากมีความผิดพลาดที่เกิดจากการจับที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

1. การยื่นคำร้องขอให้ศาลปล่อยผู้ถูกควบคุมโดยผิดกฎหมาย
ผู้บริสุทธิ์ที่ถูกกลั่นแกล้งจับกุมและถูกควบคุม โดยบุคคลนั้นเองหรือบุคคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ อาจยื่นคำร้องต่อศาลโดยอ้างว่าถูกควบคุมโดยผิดกฎหมาย หากศาลได้ส่วนได้ความจริงก็จะมีคำสั่งปล่อยตัวได้ทันที
2. การขอฝากขังผู้ต้องหาหรือการนำตัวผู้ถูกจับมาศาลโดยเร็ว เพื่อให้ศาลได้มีโอกาสตรวจสอบเหตุผลอันสมควรในการจับว่า การจับได้กระทำไปโดยมีเหตุอันควรหรือไม่ หากการจับนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลก็จะไม่ออกหมายขัง ย่อมเป็นผลให้ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยตัวไปทันที
3. การที่ศาลไม่ยอมรับฟังพยานที่ได้มาจากการจับกุม ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นอีกมาตรการหนึ่งที่ว่า เป็นการตรวจสอบควบคุมการใช้อำนาจจับกุมของตำรวจโดยอ้อม กล่าวคือ หากศาลไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากการจับกุมที่ผิดกฎหมายแล้ว ก็เป็นที่หวังว่าจะปรามให้ตำรวจผู้จับค่าถึงผลเสียหายที่เกิดจากละเมิดกฎหมาย และไม่กระทำการดังกล่าวอีกต่อไป

5.1.3 เหตุผลในการให้ความคุ้มครองข้าราชการในการจับกุม

ข้าราชการเป็นบุคคลผู้มีสถานะพิเศษตามกฎหมายที่กำหนดประเภทของข้าราชการได้บัญญัติรับรองไว้ เป็นเครื่องมือของฝ่ายบริหารในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการบริหารประเทศให้มีความเจริญรุดหน้าในทุก ๆ ด้าน การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ จึงเป็นการให้บริการของรัฐแก่ประชาชนหรือพลเมือง ในลักษณะบริการสาธารณะโดยไม่หวังผลตอบแทน นอกจากเงินเดือนที่รัฐจ่ายเป็นค่าตอบแทน และสวัสดิการที่รัฐจัดให้เพื่อการดำรงชีพตามสมควรแก่ฐานะ มิได้แสวงประโยชน์จากหน้าที่ราชการ และถือว่าการรับราชการเป็นการประกอบอาชีพอย่างหนึ่ง ซึ่งข้าราชการทุกคนมุ่งหวังความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน

ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการมีกฎหมายรองรับกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้และบางครั้งที่ข้าราชการต้องชี้ขาด หรือสั่งการ เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของบุคคลหลายฝ่าย หรือทำให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเสียประโยชน์ และอาจถูกกลั่นแกล้งร้องเรียนจากผู้สูญเสียประโยชน์หรือผู้ไม่ประสงค์ดี ซึ่งทำให้ข้าราชการผู้นั้นต้องตกเป็นผู้ต้องหาและถูกจับกุมดำเนินคดีได้ เพราะตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาปัจจุบันบุคคลอาจตกเป็นผู้ต้องหาและถูกจับกุมได้โดยง่าย และโดยหลักการเมื่อรัฐมอบอำนาจและหน้าที่ให้ข้าราชการปฏิบัติในนามของรัฐก็ควรต้องมีหลักประกันที่มั่นคงพอสมควรแก่ข้าราชการให้มีความมั่นใจว่า เมื่อได้กระทำการไปตามอำนาจและหน้าที่แล้ว จะไม่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดอาญาอันเนื่องมาแต่การปฏิบัติหน้าที่โดยง่าย จนไม่อาจดำรงสถานะของความเป็นข้าราชการไว้ได้ หากข้าราชการต้องปฏิบัติหน้าที่บนความไม่แน่นอนต่อการดำรงตำแหน่งหน้าที่ทางราชการแล้ว คงไม่มีข้าราชการผู้ใดปฏิบัติงานหรือดำเนินการในเรื่องที่ต้องเสี่ยงต่อการถูกร้องเรียนกล่าวหาในทางอาญา อันจะเป็นผลให้การบริหารงานของรัฐต้องหยุดชะงัก บริการสาธารณะที่รัฐให้แก่ประชาชนก็จะเลวลง นอกจากนี้ข้าราชการเองก็ถูกควบคุมค่อนข้างแน่นหนายิ่งกว่าบุคคลทั่วไป จากกฎหมายวินัยที่ควบคุมข้าราชการทั้งความประพฤติส่วนตัว และการปฏิบัติหน้าที่ โดยมีผู้บังคับบัญชาคอยกำกับสอดส่องใกล้ชิด จากเหตุผลดังกล่าวนี้จึงได้มีการให้ความคุ้มครองแก่ข้าราชการในการถูกจับ ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันมิให้มีการกลั่นแกล้งจับข้าราชการจนทำให้การบริหารงานของรัฐเสียหาย

5.1.4 ผลกระทบต่อข้าราชการเมื่อถูกจับเกิดผลกระทบหลายประการ คือ

1. ผลกระทบด้านการดำเนินคดีอาญา เมื่อข้าราชการถูกจับกุมดำเนินคดีข้าราชการผู้นั้นอาจถูกตรวจค้นตัว ซึ่งการตรวจค้นนั้น อาจไม่มีเหตุอันควรและอยู่ภายใต้วิสัย

ถูกควบคุมตัวไว้ระหว่างสอบสวน เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป

ในกรณีที่ข้าราชการถูกจับกุมดำเนินคดีนั้น เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตแล้วถูกราชการฟ้องร้องข้าราชการผู้นั้นจะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐโดย

- 1) ขอให้พนักงานอัยการรับเป็นทนายว่าต่าง และแก้ต่างให้
- 2) ทางราชการจัดหาหลักประกันให้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด
- 3) โดยหลักการแล้วทางราชการ (ผู้บังคับบัญชา) จะงดการดำเนินการทางวินัยไว้เพื่อรอฟังผลคดีอาญา

การทางวินัยไว้เพื่อรอฟังผลคดีอาญา

กรณีข้าราชการถูกพนักงานสอบสวนทำการจับกุมกล่าวหาว่ากระทำผิดอาญา แสดงว่ารัฐประสงค์จะดำเนินคดีกับข้าราชการผู้นั้นแล้ว ข้าราชการผู้ถูกจับจึงไม่มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐดังกล่าวมาแล้ว เพราะจะเป็นการขัดแย้งกันเอง

2. ผลกระทบต่อหน้าที่การงาน

กรณีที่ข้าราชการผู้ใดถูกจับกุมดำเนินคดีนั้น เสียโอกาสงานการเจริญก้าวหน้าในอาชีพต่อไป ถ้ากรณีที่ถูกกล่าวหาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ หรือมีความประพฤติหรือพฤติกรรมอันไม่เหมาะสมไว้วางใจ หากยังคงให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้นอยู่ หรืออาจเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวน เพราะจะยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือถูกคุมขัง หรือต้องจำคุกตามคำพิพากษาจนไม่อาจมาปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ ข้าราชการผู้ถูกจับก็อาจถูกสั่งให้พักราชการ หรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนได้ ซึ่งเป็นมาตรการทางปกครองบังคับบัญชา และผู้บังคับบัญชาอาจใช้มาตรการทางวินัยอย่างอื่น เช่น สั่งโยกย้าย สั่งสำรองราชการ เป็นต้น

3. ผลกระทบทางด้านสังคม เสียชื่อเสียงเกียรติยศ และสถานภาพทางสังคมขาดความยอมรับจากสังคมทั่วไป

4. อาจต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเสียหายทางแพ่งให้แก่ผู้ได้รับความเสียหาย เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนมีความเห็นและขอเสนอแนะว่า เพื่อให้กฎหมายเกี่ยวกับการจับมีความเป็นเอกภาพและบรรเทาปัญหาทางปฏิบัติดังกล่าว จึงควรได้มีการแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจับข้าราชการ ประเด็นดังต่อไปนี้

1. การออกหมายจับ

(1) ผู้มีอำนาจออกหมายจับควรรักษาความเป็นผู้มีอำนาจออกหมาย แต่เพียงผู้เดียว เพราะศาลเป็นองค์กรที่มีความเป็นกลาง เป็นอิสระจากฝ่ายตำรวจผู้ใช้อำนาจจับ และได้รับความเชื่อถือจากประชาชน สอดคล้องตามหลักการแบ่งแยกอำนาจที่มุ่งให้มีการตุลและคานอำนาจกัน เพื่อมิให้มีการใช้อำนาจใดอำนาจหนึ่งจนเกินขอบเขต กระทบต่อสิทธิ เสรีภาพของบุคคล และความสงบเรียบร้อยของสังคมส่วนรวม การให้ศาลซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการ ทำหน้าที่คุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชน มิให้ถูกระงับตามอำเภอใจของพนักงานของรัฐ จึงมีความเหมาะสม และโดยหลักทั่วไปแล้ว การให้บุคคลที่อยู่ในองค์กรเดียวกันทำหน้าที่ตรวจสอบกันเองคงไม่ได้ผลอย่างแท้จริง และการให้ศาลเป็นผู้ออกหมายจับนี้ยังตรงกับหลักการของอารยประเทศด้วย

(2) ให้มีมาตรการกั้นกรงก่อนออกหมายจับในกรณีที่พนักงานสอบสวนยื่นออกหมายจับต่อศาล โดยให้ยื่นขอหมายผ่านพนักงานอัยการ เพื่อรับความเห็นชอบก่อน เพื่อให้พนักงานอัยการได้ใช้ดุลพินิจตรวจสอบกั้นกรงว่ามีเหตุที่ออกหมายจับได้หรือไม่ หากพนักงานอัยการเห็นชอบจึงยื่นขอให้ศาลพิจารณาลงนามในหมายจับได้ เหตุผลที่เสนอให้พนักงานอัยการ ทำหน้าที่กั้นกรงให้ความเห็นชอบก็โดยเหตุผลว่าพนักงานอัยการมีผู้มีความรู้ความชำนาญกฎหมายต่าง ๆ เป็นอย่างดี เป็นองค์กรในกระบวนการทางอาญา และมีความเป็นอิสระจากฝ่ายตำรวจ ย่อมช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของศาลในการตรวจสอบเหตุที่จะออกหมายจับได้เป็นอย่างดี และมีความน่าเชื่อถือยิ่งกว่าให้ฝ่ายบริหารตรวจสอบกันเองตามระเบียบ

(3) เมื่อได้มีการแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตาม (1) (2) แล้ว ก็ควรยกเลิกระเบียบปฏิบัติทั้งสองฉบับ เหตุผลที่ผู้เขียนเห็นว่ายังไม่ควรยกเลิกระเบียบปฏิบัติในทันทีก็เนื่องจาก ระเบียบปฏิบัติดังกล่าวแม้จะไม่ให้ความคุ้มครองแก่บุคคลอย่างเสมอภาค และอาจมี ปัญหาข้อขัดข้องในทางปฏิบัติอยู่บ้างก็ตาม แต่การให้ความคุ้มครองแก่สิทธิ เสรีภาพแก่บุคคลนั้น นับว่ามีความสำคัญยิ่งไม่ว่าผู้ได้รับความคุ้มครองจะเป็นผู้ใด การคงไว้ซึ่งระเบียบดังกล่าวในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายมารองรับน่าจะยังประโยชน์ให้มากกว่าให้ยกเลิกระเบียบในทันที เพราะเสมือนเป็นการถอยหลังลงคลองและในขณะเดียวกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการออกกฎหมายก็ควรที่จะเร่งรีบแก้ไขกฎหมายให้มีความเป็นธรรมและชอบธรรมและออกใช้บังคับโดยเร็ว

2. การที่ข้าราชการถูกจับกุมดำเนินคดีอาญาได้ก่อให้เกิดผลกระทบในทางวินัย-ข้าราชการติดตามมาหลายประการ ทั้งดุลพินิจในการดำเนินคดีอาญา และคดีวินัยยังลึกล้ำกันก่อให้เกิดความไม่เป็นที่พอใจได้ดังนี้ผู้เขียนจึงขอเสนอว่า ควรจะได้กำหนดหลักเกณฑ์ทั้งในด้าน

ดา เนินคดีอาญาและคดีวินัยให้เป็นมาตรฐานเดียวกันคือ

ก. การแก้ไขปรับปรุงมาตรา 171 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าการไต่สวนมูลฟ้องคดีอาญาในศาล ที่ให้หน้าบทบัญญัติว่าด้วยการสอบสวนมาใช้บังคับโดยอนุโลมนั้นมีขอบเขตวิธีการขั้นตอนรายละเอียดอย่างไร เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบล่วงหน้า และดา เนินคดี อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน แทนการปล่อยให้ อยู่ในดุลยพินิจของศาลแต่ละศาล ตามกฎหมายปัจจุบัน ซึ่งอาจไม่ตรงกันได้

ข. ควรให้คณะรัฐมนตรีกำหนดเป็นมติว่า การที่ข้าราชการถูกฟ้องคดีอาญาโดย ราชกร เป็นโจทก์ฟ้อง หรือโดยพนักงานอัยการเป็นโจทก์นั้น กรณีใดให้สั่งพักราชการ กรณีใดให้ สั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน มิใช่ปล่อยให้ อยู่ในดุลยพินิจของผู้บังคับบัญชาเป็นราย ๆ ไป เพราะ อาจเกิดความไม่เป็นธรรมได้

3. จากที่ได้ศึกษามาแล้วจะเห็นได้ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งเป็นกฎหมายหลักกันเรื่องจับ ใต้บัญญัติหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจับไว้ใช้บังคับแก่บุคคล โดยทั่วไป โดยไม่แบ่งแยกว่าจะเป็นข้าราชการหรือราษฎร นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยังได้ให้หลักประกันไว้ดีกว่าบุคคลย่อมเสมอกันโดยกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตาม กฎหมายเท่าเทียมกัน และยังได้รับรองต่อไปว่าบุคคลซึ่งเป็นข้าราชการ หรือพนักงานองค์การ ของรัฐย่อมมีสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมายหรือ กฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจแห่งบทบัญญัติในกฎหมาย เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ หรือวินัย จากบทบัญญัติข้างต้น ผู้เขียนมีความเห็นว่าโดยหลักการแล้วข้าราชการ และราษฎรควรมีความเสมอภาคกันตามกฎหมาย ในเรื่องการจับไม่ว่าจะเป็นหลักเกณฑ์ในการจับ หรือความคุ้มครองจากการถูกจับกุมโดยมิชอบด้วยกฎหมาย แต่จากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ดัง กล่าวนี้ทำให้เห็นได้ว่าข้าราชการนอกจากจะปฏิบัติตามกฎหมาย เช่นเดียวกับราษฎรแล้ว ยังมี กฎหมายเกี่ยวกับวินัยควบคุมข้าราชการอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งควบคุมความประพฤติส่วนตัวและการ ปฏิบัติราชการโดยมีผู้บังคับบัญชาคอยกำกับดูแลอยู่อีก ทำให้ข้าราชการถูกควบคุมแน่นหนาพอ สมควร แม้จะมีระเบียบปฏิบัติบางอย่างให้ความคุ้มครองแก่ข้าราชการแตกต่างจากราษฎรบ้าง ก็ด้วยเหตุผลดังกล่าวและป้องกันการกลั่นแกล้งกันเป็นการส่วนตัวที่อาจเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของ ข้าราชการทั้งระเบียบดังกล่าวก็ไม่ใช่ออกหมายเป็นเพียงระเบียบปฏิบัติภายในหน่วยงาน แต่ถึง กระนั้นก็สมควรจะได้มีการพิจารณาการออกระเบียบข้อบังคับว่าต้องให้ความคุ้มครองแก่บุคคลโดย เสมอภาคและไม่ก่อให้เกิดความลักลั่นในการปฏิบัติ